

SAYI : 2020/6473-S.20.10270
BAŞVURU NO : 2020/1505
KARAR TARİHİ : 22/04/2020

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :
BAŞVURUYA KONU İDARE : HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
BAŞVURUNUN KONUSU : Başvuranın, mahkeme kararının uygulanması talebi hakkındadır.
BAŞVURU TARİHİ : 22/01/2020

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza ... (T.C Kimlik No:...) adına vekili Av. ... tarafından yapılmış olan şikâyet başvurusunda özetle; Ankara 19. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından ... karar numarası ile karar verildiği ancak bugüne kadar Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü tarafından herhangi bir ödemenin yapılmadığı belirtilmiş olup; söz konusu mahkeme kararının gereğinin yerine getirilerek İstanbul Anadolu 10. İcra Dairesinin ... Esas sayılı dosyası borç tutarının ödenerek mağduriyetinin giderilmesi talep edilmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Kurumumuzun 31/01/2020 tarih ve ... sayılı yazısı ile şikâyet başvurusunun çözümü kavuşturulması amacıyla Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğünden bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. Hacettepe Üniversitesi Hukuk Müşavirliği tarafından gönderilen 13/02/2020 tarih, ... sayılı cevabi yazı ve eklerinde özetle;

2.1 Muris ... mirasçıları olan ..., ... ve ... tarafından, Ankara İli, ... İlçesi, ... Köyü, ... mevkiinde ... no.... Parselde kayıtlı gayrimenkule Üniversite tarafından kamulaştırmaz el konulduğu iddiasıyla ve tazminat talebiyle açılmış olan davada, Ankara 19. Asliye Hukuk Mahkemesinin 20/12/2016 tarih, ... ve ... sayılı kararı ile davanın kabulüne ve toplam 226.875,00 TL'nin davacı tarafa ödenmesine karar verildiğini,

2.2 Anılan karara karşı yapılan istinaf başvurusunun Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesi, ... sayılı kararı ile temyiz yolu açık olarak reddedildiğini, ardından anılan karara karşı Üniversite tarafından temyiz başvurusu yapıldığını, Temyiz başvurusu üzerine kararın Yargıtay 5. Hukuk Dairesi'nin 04.07.2019 tarih, ... sayılı kararı ile onandığını,

2.3 Anılan kararın İstanbul Anadolu 10. İcra Müdürlüğünün ... no'lu dosyası ile icra takibine konu edildiğini, icra emrinin 18/09/2019 tarihinde tebliğ edildiğini,

2.4 Daha sonra İstanbul Anadolu 10. İcra Müdürlüğünün ... no'lu dosyasından 22/11/2019 tarihli bakiye borç muhtırası ve dosya hesabı gönderildiğini,

2.5 22/11/2019 tarihli muhtıra ve dosya hesabının ödeme ile sorumlu olan Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığına gönderildiği,

2.6 24.09.2019 tarih ve ... ve 05.12.2019 tarih ... sayılı yazılarımızla Üniversitemiz Strateji Geliştirme Daire Başkanlığından ivedilikle ödenek talebinde bulunulduğu,

2.7 Söz konusu borcun ödenek yetersizliğinden ödenmemiş olduğu, ödenek talebinde bulunulduğu belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 2709 sayılı T.C. Anayasası'nın "Cumhuriyetin nitelikleri" başlıklı 2.maddesinde; "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir",

3.1. "Yürütme yetkisi ve görevi" kenar başlıklı 8. maddesinde; "Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı (...) (1) tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.",

3.2 "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36. maddesinde; "Herkes, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz",

3.3. "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkrasında; "Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.",

3.4. "Yargı yolu" kenar başlıklı 125. maddesinde; "...İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.",

3.5. "Mahkemelerin Bağımsızlığı" başlıklı 138. maddesinin son fıkrasında; "Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.",

4. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun görevi" başlıklı 5. maddesine göre; "Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir. Ancak; Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemler ile resen imzaladığı kararlar ve emirler, Yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin kararlar, Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askerî nitelikteki faaliyetleri, Kurumun görev alanı dışındadır."düzenlemelerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİNE ÖNERİSİ

5. Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; hazırlanan "**Tavsiye Karar Önerisi**" Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytin dalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.Evrak teyidi

<https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/> adresinden XXXX-XXXX-XXXX kodu ile yapılabilir.

6. Başvuran Vekilinin, 1 numaralı paragrafta ayrıntılarına yer verilen başvurusunda; mahkeme kararının yerine getirilerek mağduriyetin giderilmesini talep etmektedir.

7. “Hukuk devleti; insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve kanunlarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.” (Anayasa Mahkemesi E.2013/44, K.2013/59, Resmi Gazete Tarihi: 02/05/2013)

8. İdare eylem ve işlemlerinde kanunun çizdiği sınırlar içerisinde kalmak zorundadır. Anayasanın 8. maddesinde bu husus yürütme yetkisi ve görevi Anayasa ve Kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir denilerek ifade edilmiştir. (Kemal GözlerGürsel Kaplan İdare Hukukuna Giriş Ekin Basın Yayın Dağıtım Ağustos 2017, s.28)

9. Yasama ve yürütme organları ile idareler, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bağımsız ve tarafsız mahkemeler tarafından verilmiş kararlar hiçbir suretle değiştirilemeyeceği gibi idareler bu kararların yerine getirilmesini de geciktiremez.

10. Kanun koyucu, Anayasa'nın 138. maddesi ile yargı kararlarının ne olursa olsun uygulanmamasından idareyi sorumlu tutmuş ve idarenin yargı kararlarını uygulaması hususunda idareye anayasal ve kanuni bir zorunluluk yüklenmiştir. Dolayısı ile idarenin kararı uygulama yükümlülüğü devam ettikçe, yargı kararının uygulanmamasından doğan sorumluluğu da devam edecektir. (Bkz: 2017/5018 Başvuru Numaralı ve 24/10/2017 tarihli Tavsiye Kararı)

11. Başvurucuların, Mahkeme ilamına dayalı icra takibine rağmen hükmedilen bedellerin ödenmediği, kamu mallarının haciz edilemezliğine dayalı kanun hükümlerine dayanarak ödemediğinden bahisle, mülkiyet ve adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürdükleri davada **Anayasa Mahkemesi;** “mahkemeye erişim hakkının adil yargılanma hakkının unsurlarından biri olduğu ve bir uyuşmazlığı mahkeme önüne götürme, mahkemece verilen kararın uygulanmasını isteme haklarını da kapsadığı” ifade ederek **yargı kararlarının uygulanmasını “mahkemeye erişim hakkı” kapsamında değerlendirmiş,** ayrıca Devletin bir kurumunun aleyhinde verilen nihai ve bağlayıcı mahkeme kararı ile ortaya konulan borcunu **ekonomik kaynak yokluğunu ileri sürerek makul sürede ifa etmekten kaçınamayacağı, bunun adil yargılanma hakkının ihlali sonucunu doğuracağını açıkça ifade etmiştir. (bkz: Anayasa Mahkemesi'nin 03/04/2014 tarih ve 2013/711 sayılı Bireysel Başvuru Kararı)**

12. **Hizmet kusuru; idarenin yürüttüğü bir hizmetin kurulmasında, düzenlenmesinde ve işleyişindeki bozukluk ve aksaklık olup, asli ve birinci derecede bir sorumluluk nedenidir.** Hizmet kusurunun bulunması durumunda idareyi sorumlu tutmak için **başkaca bir neden aramaya gerek yoktur.** Hizmet kusuru uygulamada 3 şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan **hizmetin kötü işlemesi; hizmetin beklenen özen, dikkat ve kalitede yapılmaması, hizmetin gereği gibi yürütülmemesidir.** Dolayısı ile idarenin konuyla ilgili **hukuk kurallarına, oturmuş makul uygulamalara uymaması veya hizmetin gereklerini nesnel ölçüler içinde gözetmemesi, hizmeti beklenen dikkat ve özeni göstermeden yapması, hizmet personeli üzerinde nezaret ve denetlemenin gereğince yapılmamış olması durumlarında hizmetin kötü işlediği ve hizmet kusuru esasına göre de idarenin sorumlu**

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.Evrak teyidi

<https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/> adresinden XXXX-XXXX-XXXX kodu ile yapılabilir.

olduğu kabul edilmektedir. (Zehra Odyakmaz, Ümit Kaymak, İsmail Ercan, “Anayasa Hukuku- İdare Hukuku”, On İki Levha Yayıncılık, 15. Baskı, İstanbul, Ağustos 2012, s. 412-417)

13. Somut olayda; Ankara 19. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından ... karar numarası ile karar verildiği, şikayete konu idare aleyhine bir tazminata hükmedildiği ve söz konusu mahkeme kararının yerine getirilebilmesi için Hacettepe Üniversitesi tarafından ödenek talebinde bulunulduğu, söz konusu ödenek verildiği takdirde mahkeme kararının gereklerinin gecikmeksizin yerine getirileceği belirtilmiştir.

14. Başvuranın iddiaları, idarenin konuyla ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat, yargı kararları ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk Devleti olması, Hukuk devleti ve Anayasanın 8. Maddesi hükmü gereğince idari makamların görevlerini yerine getirirken hukuka, kanunlara ve çağdaş hukukta evrensel olarak kabul görmüş ilkelere de uygun hareket etmek zorunda olması, Anayasa'nın 138. maddesi hükmü gereği idarelerin, bağımsız ve tarafsız mahkemeler tarafından verilmiş kararların yerine getirilmesini geciktiremeyeceği, yargı kararlarının uygulanmasının “mahkemeye erişim hakkı” kapsamında değerlendiren ve Devletin bir kurumunun aleyhinde verilen nihai ve bağlayıcı mahkeme kararı ile ortaya konulan borcunu ekonomik kaynak yokluğunu ileri sürerek makul sürede ifa etmekten kaçınamayacağı, bunun adil yargılanma hakkının ihlali sonucunu doğuracağına yönelik Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatları, söz konusu yargı kararının gecikmeli yapılmasının hizmet kusuru olduğu ve Anayasa'nın 125. Maddesinde belirtilen “İdarenin, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı da ödemekle yükümlüdür.” hükmü gereğince; **idare tarafından mahkeme kararının gereği gibi ifa edilmemesinin hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığı kanaatine varılmıştır.**

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

15. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup, idareden istenilen bilgi ve belgelerin süresi içinde ve gerekçeli olarak Kurumumuza gönderildiği anlaşılmıştır.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

16. 14/06/2012 tarih ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 17'nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre Kamu Denetçiliği Kurumuna, dava açma süresi içinde yapılan başvuru, işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmakta olup, anılan Kanunun “Dava açma süresinin yeniden işlemeye başlaması” başlıklı 21'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarece tavsiye kararı üzerine 30 gün içerisinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresinden arta kalan sürede **Ankara İdare Mahkemesine** yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre, **BAŞVURUNUN KABULÜ ile;**

Söz konusu mahkeme kararının yerine getirilmesine yönelik makul sürede işlem tesisi için HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA;

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğüne bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın BAŞVURANA, BAŞVURAN VEKİLİNE VE HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır
Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi